

Omaelämäkerroilla parannetaan vammaisten asemaa

Vammaisten kertomukset omasta elämästään antavat uutta tietoa vammaisten elämänkulusta kokonaisuutena ja vammaisten arjessa ja asemassa eri aikoina tapahtuneista muutoksista. Tarinoissa kuvastuu elämän koko kirjo, sairaalakokemuksista, sotamuistoihin ja koulukiusaamisesta perheen perustamiseen.

Vammaisena Suomessa -elämäkertakeruuseen osallistui 37 kirjoittajaa eri puolilta Suomea. Keruun tulokset julkistetaan keskiviikkona 3.12.2014 klo 12–16 Nuorten toimintakeskus Happissa, Sörnäisten rantatie 31, Helsinki.

Vammaisten ääni kuuluu yhteiskunnassamme edelleen varsin vähän. Useimmiten vammaisten äänellä puhuvat eri alojen asiantuntijat ja poliittiset päättäjät. Vain harvoin vammaiset voivat itse päättää, mitä ja miten elämästään kertovat. *Vammaisena Suomessa* -elämäkertakeruussa kuuluu vammaisten oma ääni.

– Nykyään kaiken täytyy olla ennalta virallisesti tarkasti suunniteltua ja päämäärään johtavaa. Vammaisen pitää hakea viranomaisten puolta tai hyväksyntää kaikkeen toimintaan, vaikka esimerkiksi vammaispalvelujen tarve ei muuttuisi arkitilanteeseen verrattuna mihinkään suuntaan. Eri viranomaiset elävät vammaisen ihmisen elämää sen mukaan, miten vähän kustannuksia siitä yhteiskunnalle aiheutuu.

Keskeistä monissa tarinoissa on halu parantaa vammaisten asemaa ja muuttaa asenteita. Tänä päivänä vammaisuus ei enää välttämättä merkitse taloudellista huono-osaisuutta. Syrjintää ja vähättelyä kirjoittajat sen sijaan olivat joutuneet kohtaamaan. Monet kertoivat kokemuksistaan koulukiusaamisesta ja yhteiskuntamme rakenteiden syrjäyttävistä vaikutuksista, esimerkiksi työelämässä. Tyypillinen kirjoittaja oli liikuntavammaisen nainen, joka oli vammautunut syntymässä tai varhaislapsuudessaan.

Erytisen ilahduttavaa oli nuorempien, alle 30-vuotiaiden osallistujien suhteellisen suuri määrä. Sen sijaan kuuroja ja oppimisvaikeuksisia kirjoittajia ei ollut yhtään, vaikka kirjoittajille annettiin keruuilmoituksessa mahdollisuus käyttää omaa äidinkieltään tai tarvittaessa kirjuria elämäntarinan kirjaamiseen. Tämä osoittaa, että elämäkerran kirjoittamiseen on edelleen varsin suuri kynnys ja elämäkerran odotetaan olevan myös kirjalliselta ilmaisultaan taidokas.

Vammaisena Suomessa -elämäkertakeruun järjestivät Vammaisten ihmiset elämä Suomessa -hanke ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Elämäkertakeruu oli osa Suomen Kulttuurirahaston rahoittamaa Vammaisten ihmisten elämä Suomessa -hanketta. Elämäkertakeruussa olivat mukana palkintojen lahjoittajina Invalidiliitto, Kynnys ry ja Näkövammaisten Keskusliitto. Vastaajien kesken arvottiin kirjepalkintoja.

Lisätietoja: SKS:n kansanrunousarkisto, puh. 0201 131 240, kansanrunousarkisto@finlit.fi